

Οικείωση και αλλοτρίωση. Με αφορμή μία «εφιαλτική» είδηση

/ Γνώμες

Άλλοτε, στα χρόνια της νεότητός μας, κυριάρχο ζητούμενο της φιλοσοφίας, όπως την εξέφραζε εξόχως ο υπαρξισμός, ήταν αυτό της αλλοτρίωσης του σύγχρονου ανθρώπου, έτσι όπως το εισήγαγε εξόχως ο Κίρκεγκωρ αλλά και ο Μάρξ. Αργότερα ήταν ο Μαρκούζε, με τον «Μονοδιάστατο άνθρωπο», και ο Έρικ Φρόμ, με τον «Φόβο μπροστά στην ελευθερία» και άλλα συναφή αναγνώσματα.

- Δρ. Νίκος Ορφανίδης, φιλόλογος – λογοτέχνης

Μνημονεύω έδω, μαζί με αυτά, το φιλοσοφικό έργο του Χρήστου Μαλεβίτση, με την «Έσωτερική διάσταση», 1970 και άλλα πολλά, το «Οικείωση και αλλοτρίωση», Αθήνα 1894 του Κώστα Π. Μιχαηλίδη και το βιβλίο «Η αποξένωση στην Ευρωπαϊκή σκέψη», 1980, από τον Ιωάννη Κουτσάκο.

Πιο πριν, για να μνημονεύσω τους παλαιούς διδασκάλους μας, ήταν το έργο του Ι. Ν. Θεοδωρακόπουλου «Τα σύγχρονα φιλοσοφικά ρεύματα», Αθήναι, 1966, που μάς έδωσε τους άξονες της σύγχρονης Φιλοσοφίας.

Σκέφτομαι πώς αργότερα ή Φιλοσοφία πήρε άλλους δρόμους, με την αναλυτική σκέψη. Ήταν ή αποθέωση του έπιστημονισμού, τής μαθηματικής Λογικής, ή εξέλιξη τής εύρωπαϊκής ratio, για να γυρίσουμε στους άξονες τής Δυτικής σκέψης. Κανείς δεν μιλά πια για την αλλοτρίωση και την έρημία του ανθρώπου. Για το πρόβλημα τής μοναξιάς, τής αδυναμίας επικοινωνίας, σε ένα κόσμο σκληρό και άπάνθρωπο.

Είμαστε σε μιὰ κόλαση εν τῷ κόσμῳ, καθὼς αδυνατοῦμε νὰ δοῦμε τὸ πρόσωπο τοῦ ἀδελφοῦ μας, ἀγνοώντας ἐκεῖνο τὸ Πατερικὸ «Εἶδες τὸν ἀδελφόν σου; εἶδες Κύριον τὸν Θεόν σου.» Γιατὶ κόλαση, πάλι κατὰ τοὺς Πατέρες, εἶναι ἡ ἀδυναμία νὰ δοῦμε τὸ πρόσωπο τοῦ ἄλλου. Αὐτὸ τὸ ἐπесήμανε ἐπωδύνως ὁ Σάρτρ, γράφοντας πὼς «ἡ κόλασή μας εἶναι οἱ ἄλλοι.»

Μιὰ διάνοιξη καὶ διαφυγὴ καὶ ἀπόδραση ἀπὸ αὐτὴ τὴ στενόχωρη παγίδευση τῆς Φιλοσοφίας ἦταν τὸ σύνολο ἔργο τοῦ Χρήστου Γιανναρά, ποὺ ἀνέδειξε ἐπιμόνως καὶ πεισματικὰ τὴ θεματικὴ τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ προσώπου καὶ τὴν ὀρθόδοξή μας παράδοση.

Τὰ γράφω ὅλα αὐτὰ ἐπιχειρώντας νὰ σχολιάσω ἓνα κείμενο ἀπὸ τὸν ἠλεκτρονικὸ τόπο, μιὰ «έφιαλτική», θὰ ἔλεγα, εἴδηση γιὰ μιὰ «δυστοπικὴ πολυκατοικία τῶν δέκα χιλιάδων κατοίκων στὴν Κίνα... Πέρα ἀπὸ μιὰ ἀπλὴ πολυκατοικία, τὸ Regent International στὴν Κίνα εἶναι ἓνας μικροσκοπικὸς κόσμος ποὺ δημιουργήθηκε γιὰ νὰ ἱκανοποιεῖ κάθε ἀνάγκη τῶν κατοίκων του χωρὶς νὰ χρειάζεται νὰ βγοῦν ἔξω. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴ του, εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐκπληκτικὰ συγκροτήματα, ποὺ περιλαμβάνει περισσότερα ἀπὸ 5.000 διαμερίσματα. Συνολικά, ἡ δομὴ θυμίζει ἀνεξάρτητη πόλη... Κατὰ τὴ διάρκειά τῆς περιόδου αἰχμῆς, τὸ Regent International εἶχε περισσότερους ἀπὸ 30.000 κατοίκους».

Ὅσα ἀκολουθοῦν γιὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ σχεδιασμοῦ, τὴ λειτουργικότητά του καὶ τὰ ἄλλα, τὰ περὶ αἰσθητικῆς, τὰ παραβλέπω. Ἐκεῖνο ποὺ σημειώνω εἶναι πὼς ἔχουμε εἰσέλθει πρὸ πολλοῦ στὴν ἐποχὴ τῶν τερατωδῶν δημιουργημάτων, μετὸν συνακόλουθο ἀφανισμό τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ τελεῖ εἰς τὸ μέσον τοῦ φόβου καὶ τοῦ τρόμου καὶ τῆς καθολικῆς ἐγκατάλειψης.

Σκέφτομαι, ακόμα, πώς ο «μύθος» του Πύργου της Βαβέλ δεν ήταν ένας μύθος. Δεν ήταν τυχαίο που οδήγησε στη σύγχυση των γλωσσών και την αδυναμία επικοινωνίας των ανθρώπων. Τίποτα τελικά δεν διέλαθε της προσοχής και της σοφίας των παλαιών. Κι όσα συνοψίζει η Παλαιά Διαθήκη συνιστούν αλήθειες διαχρονικές της ιστορίας.

Με άφορμή την πιο πάνω ερμηνεία των εφημερίδων γυρίζω σε ένα εξόχως ζητούμενο του σύγχρονου ανθρώπου. Αυτό της κοινωνίας και επικοινωνίας. Όσα ο σύγχρονος δυτικότροπος ανθρωπισμός, μακράν της ορθόδοξης παράδοσης εισήγαγε, μάς οδήγησαν στο τερατώδες και το έφιαλτικό. Στην έλλειψη της αγάπης και την απέραντη μοναξιά. Ζητούμενο παραμένει η αναζήτηση της οικείωσης και της κοινωνίας και της επικοινωνίας δια της αγάπης.

Νίκος Όρφανίδης

Πηγή: pemptousia.gr